

Okruhy otázek

Závěrečná práce: vlastní interpretace vybraného díla

Esej v rozsahu 10 NS (18.000 znaků včetně mezer, poznámkového aparátu a literatury) o libovolně vybrané soše nebo skupině soch z období raného novověku (1400-1800) na základě jednoho z těchto kritérií:

- Socha, které se podle vás nejvíce přiblížila nebo naopak nejvíce vzdálila ideálu antického umění
- Socha, která ve vás nejvíce evokuje sílu víry
- Socha, která vám něčím připomíná moderní umění

Harmonogram a termíny: výběr a konzultace díla do 25. října; povinná konzultace zaměření eseje a zvolené literatury do 13. prosince; odevzdání eseje do 3. ledna (platí pro první termín, pro ostatní nejméně 5 dní předem).

Zkouška: historický kontext, pojmy, osobnosti

Otázky budou zaměřeny na znalost kulturně-historického kontextu sochařství v Itálii mezi léty 1400-1800, výklad důležitých obecných faktů a na jednotlivé umělecké osobnosti a jejich tvorbu (doba působení, významná díla, stylová charakteristika, typické náměty, obecný význam pro dějiny umění)

1. Počátky renesančního sochařství ve Florencii v 1. polovině 15. století (různé způsoby inspirace antikou; osobnosti: Filippo Brunelleschi, Lorenzo Ghiberti, Donatello, Nanni di Banco; lokality: florentský dóm, baptisterium a zvonice; Orsanmichele; Palazzo Medici; San Lorenzo)
2. Sochařství v 2. polovině 15. století (osobnosti: Bernardo Rossellino, Desiderio da Settignano, Luca della Robia, Antonio del Pollaiuolo, Andrea del Verrocchio, Bertoldo di Giovanni; témata: antický ideál a reprezentace moci; vztah renesančního sochařství a soudobého humanismu, role učenců a sběratelů; materiály a náměty: práce v mramoru a ve formě drobných bronzů)
3. Michelangelo a jeho sochařská tvorba (klíčová díla; stylová, kulturní a historická východiska jeho tvorby; role a význam antiky; další klíčové principy jeho tvorby; významní objednavatelé; typická témata jeho tvorby; vztah k sakrální tematice)
4. Významní florentští sochaři 16. století a jejich tvorba (osobnosti: Baccio Bandinelli, Giovanni Angelo Montorsoli, Bartolomeo Ammannati, Benvenuto Cellini, Giovanni da Bologna; manýristické pojetí sochy; způsoby interpretace antiky; „figura serpentinata“; typické sochařské úlohy renesanční a manýristické éry s příklady)
5. Náboženské reformy, Tridentský koncil a nové pojetí sakrálního umění na konci 16. a začátku 17. století (reformace vs. katolická reformace; forma a funkce ideálního sakrálního obrazu/sochy; rétorika a emoce; počátky baroka: Stefano Maderno, Francesco Mochi)

6. Gianlorenzo Bernini a vznik baroka v první polovině 17. století (konkrétní významné profánní a sakrální projekty; klíčové inovace: kompozice, způsob vyprávění děje, obrazová rétorika, tlumočení emocí, role světla, scénografie atd.; barokní mystika a vize; významní objednavatelé: Scipione Borghese, Federico Cornaro, Urban VIII., Alexander VII., Ludvík XIV.)
7. Římské sochařství 2. poloviny 17. a začátku 18. století (osobnosti: Alessandro Algardi, François Duquesnoy, Ercole Ferrata, Antonio Raggi, Pierre Le Gros mladší, Camillo Rusconi; umělecké akademie a akademická teorie umění; expresivní baroko vs. barokní klasicismus; Řím versus Francie)
8. Neoklasicismus 2. poloviny 18. století (archeologické objevy; vědecké zkoumání antiky; neoklasicistní teorie umění a Johann Joachim Winckelmann; ideál kosmopolitní kultury: neoklasicismus jako univerzální styl pro moderní dobu; osobnost a význam Antonia Canovy a Bertela Thorvaldsena)

Zkouška se skládá ze dvou částí:

1. Praktická část, zaměřená na znalost konkrétního obrazového materiálu („poznávačka“). V této části se objeví pouze díla výše uvedených umělců – avšak může jít i o díla, jimiž jsme se v přednáškách detailněji nezabývali. Otázky budou směřovat k určení autorství děl a k jejich alespoň přibližnému časovému zařazení (na desetiletí).
2. Prověření znalostí historického kontextu a schopnosti uvažovat v souvislostech, zpravidla formou vysvětlení známého díla či skupiny děl na základě vašich vědomostí o autorovi, jeho tvorbě, důležitých dobových tendencích, typických tématech či principech tvorby atd. (viz okruhy otázek); smyslem je objasnění určitého fenoménu na praktických ukázkách

Literatura, internetové zdroje, praktické rady

Zkouška vychází tematicky a rozsahem otázek z přednášek. Upozorňuji však, že zvláště v části věnované umělcům nelze tyto znalosti vždy aplikovat zcela mechanicky, protože otázky se mohou týkat i obecně stylové, žánrové či tematické charakteristiky jejich tvorby, která nebude v řadě případů v přednáškách detailně rozebírána. Tyto základní charakteristiky (styl, typ a námět, funkce atd.) lze zpravidla jednoduše odvodit na základě elementární znalosti jejich děl (studium reprodukcí, viz níže) a na základě samostatného studia základních přehledových nebo obrazových publikací, příruček či slovníků umělců. Jsou to zejména:

- Rolf Toman (ed.), *Umění italské renesance - architektura, sochařství, malířství, kresba*, Praha 1996 (a pozdější vydání)
- Rolf Toman (ed.), *Baroko: architektura, plastika, malířství*, Praha 1999 (a pozdější vydání)
- Rolf Toman (ed.), *Neoclassicism and romanticism: architecture, sculpture, painting, drawing 1750-1848*, Cologne 2000
- John Pope-Hennessy, *An introduction to Italian sculpture*, svazky II. (Italian Renaissance sculpture) a III. (Italian high Renaissance & baroque sculpture), London 1996
- Rudolf Wittkower, *Art and architecture in Italy 1600-1750*, 3 svazky, New Haven 1999
- André Chastel, *Die Kunst Italiens*, München 1987
- Web Gallery of Art – <http://www.wga.hu/>

Základem úspěchu je také studium reprodukcí. Zkuste si při něm průběžně sami si prověřovat své schopnosti výkladu konkrétních děl – procvičujte si základní postupy a dovednosti, které jsou základním předpokladem úspěšné interpretace každého díla. Je to především:

- 1) schopnost pozorně se dívat a pochopit kompozici díla;
- 2) schopnost správně identifikovat a pochopit námět díla;
- 3) schopnost vysvětlit viděné na základě znalostí o daném umělci, charakteru jeho tvorby, historickém kontextu, případně též na základě srovnání s jinými díly (žádné dílo není zcela izolované ani v dané době, ani v tvorbě svého tvůrce).